

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η δικαιοσύνη ανέκαθεν απεικονίζεται ως τυφλή. Ατυχώς στην πράξη μερικές φορές αλληθωρίζει. Στην Ελλάδα η δικαιοσύνη επιπλέον διακρίνεται και για την βραδυπορία της. Ενδεικτικά αναφέρω κάποια αίτια:

Ευκολία στις αναβολές.

Ευκολία στην κατάθεση αγωγών που ματαιώνονται, οι προσδιορισμοί των οποίων, όμως, απομακρύνουν σε βάθος χρόνου προσδιορισμούς άλλων υποθέσεων.

Διαδικασίες, χωρίς λόγο, πολύπλοκες,

Διάnuση πολλών βαθμίδων ως την αμετάκλητη κρίση.

Λειτουργικότητα σε χαμηλά επίπεδα.

Ενασχόληση δικαστών με ασήμαντες υποθέσεις.

Τεχνητή πρόκληση υποθέσεων.

Απροθυμία στην εισαγωγή νέων τεχνολογιών.

Η παρατηρούμενη βραδυπορία ξεκινά από τον προσδιορισμό μιας αστικής δίκης ή από την έναρξη μιας δίωξης και φτάνει έως και την καθарογραφή των αποφάσεων. Πολλές υποθέσεις παραγράφονται εν επιδικία. Έτσι, η απονομή της δικαιοσύνης, ενώ από άποψη ορθότητας και ποιότητας γενικά παρέχεται σε ικανοποιητικό επίπεδο, νοσεί βαρέως ως προς το χρόνο. Και η καθυστέρηση απονομής της δικαιοσύνης συνιστά μείζον πρόβλημα στην καθημερινότητα του πολίτη. Αποθαρρύνει τους δικαίους και ενθαρρύνει τους αδίκους. Το φαινόμενο καθυστέρησης απονομής της δικαιοσύνης είναι ενδημικό εδώ και πολλές δεκαετίες και οι εξ ημών υπηρετήσαντες το χώρο είμαστε μάρτυρες της διαπίστωσης αυτής.

Προτάσεις για την αντιμετώπιση του φαινομένου έχουν κατατεθεί κατά καιρούς και συνεχίζουν να κατατίθενται από επιστήμονες του χώρου, από λειτουργούς της δικαιοσύνης, από εφαρμοστές του δικαίου. Όλες έχουν την αξία τους, πολλές φορές συγκλίνουν.

Επίσης, πολλές νομοθετικές πρωτοβουλίες έχουν αναλυθεί στο παρελθόν έως και πρόσφατα με τον ίδιο ειλικρινή, αντικειμενικό στόχο, την ταχύτερη και ασφαλέστερη απονομή της δικαιοσύνης σε όλα τα επίπεδα για όλους τους πολίτες. Έτσι, κάθε προσπάθεια στην ίδια κατεύθυνση είναι καλοδεχούμενη από οθενδήποτε και εάν προέρχεται, αφού έτσι και αλλιώς θεωρώ ότι το θέμα δεν προσφέρεται, δεν πρέπει να προσφέρεται, για πολιτική αντιπαράθεση.

Αρκετές διατάξεις του συζητούμενου νομοσχεδίου φαίνονται θετικές, όπως όσες προσαρμόζουν τη νομοθεσία μας σε αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, οι διατάξεις για την τήρηση πρακτικών με φωνοληψία και στα κακουρήματα, οι διατάξεις για τους πλειστηριασμούς.

Ο βαθμός αποτελεσματικότητας των διατάξεων, που φιλοδοξούν την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης θα κριθεί από οθενδήποτε και εάν προέρχεται, αφού έτσι και αλλιώς θεωρώ ότι το θέμα δεν προσφέρεται, δεν πρέπει να προσφέρεται, για πολιτική αντιπαράθεση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το νομοσχέδιο συγκροτείται από άθροισμα διατάξεων διαφόρου μορφής, προέλευσης και στόχων. Ο τίτλος του νομοσχεδίου είναι βαρύγδουπος. Αναζητήσα τις διατάξεις που έχουν σχέση με το στόχο της επιτάχυνσης των διαδικασιών. Επισήμανα πολύ λίγα άρθρα. Συνεπώς, ως προς το φιλόδοξο στόχο του, η συνεισφορά του νομοσχεδίου είναι μικρή. Ο πυρήνας του προβλήματος, η εστία του φαινομένου, δεν θίγεται. Απλά με το άρθρο 1 ασκείται πίεση, απαράδεκτη, στους δικαστές, η οποία θα αποδειχτεί, φοβούμαι, και ατελέσφορη.

Με την αύξηση του αριθμού των δικαστών προσωπικά δεν συμφωνώ. Η Ελλάδα έχει πολύ περισσότερους δικαστές από τις χώρες με το ίδιο περίπου πληθυσμιακό μέγεθος. Τα όποια μέτρα επιτάχυνσης απονομής της δικαιοσύνης προσκρούουν, μεταξύ άλλων, στο αίτημα του απαράδεκτα μεγάλου αριθμού των δικηγόρων για διατήρηση της δικηγορικής ύλης.

Θα καταθέσω έναν πίνακα του 2001 που απεικονίζει τον αριθμό των δικηγόρων στις δεκαπέντε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον πληθυσμό κάθε χώρας και τον αριθμό των κατοίκων ανά δικηγόρο.

Η Ελλάδα είναι στη δυσμενή προτελευταία θέση με τριακόσιους ογδόντα δύο κατοίκους ανά δικηγόρο, με τελευταία την Ισπανία με διακόσιους ενενήντα δύο κατοίκους ανά δικηγόρο και πρώτη τη Φιλανδία με τρεις χιλιάδες διακόσιους ενενήντα κατοίκους ανά δικηγόρο, φαινόμενο κορεσμού παρεμφερές με αυτό των γιατρών και άλλων επαγγελματιών στη χώρα μας, που διαρκώς επιδεινώνεται.

Την τριετία 1999-2001 –αυτά τα στοιχεία διαθέτω– διορίστηκαν τέσσερις χιλιάδες επτακόσιοι είκοσι τέσσερις δικηγόροι, ενώ εξήλθαν λόγω συνταξιοδότησης ή αλλαγής επαγγέλματος περίπου χίλιοι διακόσιοι. Περίπου χίλιοι πεντακόσιοι αποφοιτούν κάθε χρόνο από τις νομικές σχολές και άλλοι διακόσιοι, προερχόμενοι από σχολές του εξωτερικού, που τους αναγνωρίζεται ο τίτλος σπουδών τους.

(Στο σημείο αυτό ο Βουλευτής κ. Σωκράτης Κοσμίδης καταθέτει για τα Πρακτικά τον προαναφερθέντα πίνακα, ο οποίος βρίσκεται στο αρχείο του Τμήματος Γραμματείας της Διεύθυνσης Στενογραφίας και Πρακτικών της Βουλής)

Για την επιτάχυνση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, απονομής της δικαιοσύνης μαγικό ραβδί δεν φαίνεται να υπάρχει. Ωστόσο είναι σκόπιμο να ανοίξει μια ευρεία συζήτηση με σφικτό χρονοδιάγραμμα, μιας και ιδέες και προτάσεις υπάρχουν ήδη κατατεθειμένες. Ας κατατεθούν και άλλες, ας συγκεντρωθούν και αξιολογηθούν. Ακολουθώντας, ας νομοθετηθούν οι γενναιότερες και αποτελεσματικότερες και ας υπάρξει παρακολούθηση της εφαρμογής.

Προσωπικά έχω καταθέσει σε ανύποπτο χρόνο τις προτάσεις μου. Και το λέω αυτό, για να μην ακούγεται μόνο στερίος αντιπολιτευτικός λόγος, να ακούγονται και προτάσεις.

Ενδεικτικά αναφέρω:

Τη γενναία αποποινικοποίηση διατάξεων.

Τη δικαστική αστυνομία.

Τον περιορισμό των ενδίκων μέσων στις ενδιάμεσες διαδικασίες.

Την ίδρυση ειδικών ποινικών τμημάτων, όχι αυτό που νομοθετείται με το άρθρο 2.

Την παροχή εξουσιών ευθύνης στους εισαγγελείς.

Αναμόρφωση των νομικών σπουδών, επιτέλους.

Ταυτόχρονα, όμως, θεωρώ αναγκαία την αντιμετώπιση του ενδημικού φαινομένου του κορεσμού του επαγγέλματος του δικηγόρου και της εκτρεφόμενης εν πολλοίς φιλοδικίας.

Όσο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν αγγίζεται η καρδιά του προβλήματος, οι προσπάθειες αντιμετώπισής του θα είναι επαινετές ως προς τις προθέσεις, αλλά αναποτελεσματικές και ατελέσφορες ως προς την εφαρμογή τους.

Με τις σκέψεις αυτές, καταψηφίζω το νομοσχέδιο επί της αρχής.

Σας ευχαριστώ.

(Χειροκροτήματα από την πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ)

βια, είναι το ίδιο το καράβι, δεν είναι η άλλη περιουσία του εφοπλιστή. Πρέπει, λοιπόν, να λυθεί ή να αντιμετωπιστεί αυτό το ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Αφού ζητήσω συγγνώμη από τον κ. Κοσμίδη, που έχει ζητήσει το λόγο, θα δώσω το λόγο στον κ. Κουβέλη, γιατί έχουμε τη Διάσκεψη των Προέδρων τώρα, για να αναφερθεί για δύο λεπτά στις τροπολογίες.

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ: Λιγότερο από δύο λεπτά θα κάνω, κύριε Πρόεδρε, και ζητώ κι εγώ συγγνώμη, κύριε Κοσμίδη, αλλά πρέπει να βρεθώ σε λίγο στη Διάσκεψη.

Σε ό,τι αφορά την τροπολογία του κυρίου Υπουργού, κύριε Υπουργέ, θα την καταψηφίσω όχι μόνο διότι ορίζετε πια παράβολο υπέρ του δημοσίου, ποσού 10 ευρώ, για την υποβολή μήνυσης, αλλά γιατί παρέχετε τη δυνατότητα στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών και τον Υπουργό Δικαιοσύνης να αναπροσαρμόζουν με απόφασή τους αυτό το παράβολο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι γνωστή η άποψη και εδώ έχουμε αποτύπωμα αυτής της άποψης. Τι λέει αυτή η άποψη; Εάν θέλουμε να περιορίσουμε τις υποθέσεις στα δικαστήρια, πρέπει να αυξήσουμε το κόστος απονομής της δικαιοσύνης. Περί αυτού πρόκειται.

Και σε καμία περίπτωση δεν μπορώ να συμφωνήσω με την αντίληψη ότι το κόστος απονομής της δικαιοσύνης πρέπει να είναι εκείνο που θα εμποδίζει τον πολίτη να προσέρχεται για παροχή εννόμου προστασίας.

Δεύτερον, θα ψηφίσω τις τροπολογίες του κ. Σκυλλάκου και για την υπόθεση των αγροτών, αλλά και για τη ρύθμιση που ζητεί και ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιώς. Είναι ακριβώς όπως τα είπε, κύριε Πρόεδρε, και νομίζω ότι ο κύριος Υπουργός πρέπει να δεχθεί αυτήν την τροπολογία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε πολύ.

Κύριε Κοσμίδη, έχετε το λόγο για οκτώ λεπτά.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΟΣΜΙΔΗΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Άρθρο 1: Κύριε Υπουργέ, νομοθετείτε σε θέμα που ρυθμίζεται από τους κανονισμούς εσωτερικής υπηρεσίας, που καταρτίζονται από τα δικαστήρια. Με αυτό τον τρόπο φοβούμαι ότι σε επόμενη φάση θα νομοθετήσετε πόσες αποφάσεις πρέπει να βγάξει κάθε χρόνο ένας δικαστής, πόσες φορές πρέπει να ανεβαίνει στην έδρα κ.ο.κ..

Με το άρθρο 1 εισάγεται η υποχρέωση για προσδιορισμό των αναφερόμενων δικών στις αναφερόμενες προθεσμίες. Εφόσον, κύριε Υπουργέ, πρόκειται περί υποχρέωσης και όχι περί κατευθυντήριας οδηγίας ή ευχής, ποια είναι η κύρωση της παραβίασης αυτής της υποχρέωσης; Αν προβληθεί, παραδείγματος χάριν, ότι τα πινάκια είναι κλεισμένα και γι' αυτό δεν μπορούν να προσδιοριστούν οι δίκες στο χρόνο που αναφέρει η διάταξη αυτή, τι θα γίνεται τότε; Θα διώκετε πειθαρχικά τον προσδιορίζοντα ή θα τον καταγγέλλετε για παράβαση καθήκοντος;

Στα πινάκια δεν μπορεί να εγγράφεται απεριόριστος αριθμός υποθέσεων, κυρίως στις διαδικασίες όπου εξετάζονται μάρτυρες. Παράδειγμα, στις εργατικές διαφορές, πόσες υποθέσεις νομίζει κανείς ότι μπορεί να δικάζονται σε μια δικάσιμο εργατικών διαφορών, όπου εξετάζονται μάρτυρες; Και όταν εξαντλείται το ωράριο και δεν έχουν εκδικαστεί υποθέσεις, θα αναβάλλονται για πόσο καιρό και ποιο θα είναι το όφελος τελικά; Νομίζω ότι το άρθρο 1 είναι μια διάταξη, η οποία δεν οδηγεί πουθενά. Έχει την εύλογη αντίδραση των δικαστών και γι' αυτό πρέπει να αποσυρθεί.

Άρθρο 2: Στο παρελθόν δημοσίως έχω υποστηρίξει την άποψη της ίδρυσης ειδικών ποινικών τμημάτων. Την υποστηρίζω και τώρα. Είναι πολύ προσωπική μου άποψη και διακρίνω από τη συζήτηση και στην επιτροπή και στην Ολομέλεια ότι είναι μειοψηφική άποψη.

Ποια είναι η ιδέα μου; Η ιδέα είναι ότι κάποιοι δικαστές, επιλεγόμενοι με κάποια κριτήρια και διαφανείς διαδικασίες, με φροντίδα να μην παραβιάζεται η αρχή του φυσικού δικαστή, συγκροτούν ειδικά ποινικά τμήματα, κατά το πρότυπο, αν θέλετε, των ειδικών τμημάτων που επιλαμβάνονται υποθέσεων Ναυτικού Δικαίου, που ήδη είναι συγκροτημένα.

Αυτό το είχα υποστηρίξει για μια μεταβατική περίοδο, προκειμένου να εκκαθαριστεί το υπάρχον απόθεμα, στη μεταβατική αυτήν περίοδο να ληφθούν μέτρα, όπως αποποινικοποίηση διατάξεων και άλλα, ώστε να μην υπάρξει εκ νέου σώρευση ποινικών υποθέσεων. Αυτό, όμως, θα μπορούσε να ισχύει και στο διηνεκές, πάντα με τη φροντίδα ότι δεν θα παίρνουν σύνταξη οι δικαστές των ποινικών τμημάτων στα ποινικά τμήματα, αλλά θα υπάρχει μια εναλλαγή.

Κύριε Υπουργέ, η διάταξη που εισάγετε εσείς με το άρθρο 2 δεν εξυπηρετεί το σκοπό και το στόχο που αναφέρω και αυτό πέραν της αμφίβολης συνταγματικότητας.

Άρθρο 3: Κύριε Υπουργέ, στην επιτροπή σας ρώτησα -και δεν πήρα απάντηση- αν το άρθρο 3 προέρχεται από αίτημα της ηγεσίας του Αρείου Πάγου. Αν δεν είναι έτσι, αναρωτήθηκα πώς ανακαλύψατε την ανάγκη της εισαγωγής αυτής της ρύθμισης. Χθες ο κ. Παπαϊωάννου αποκάλυψε την πηγή έμπνευσης. Είναι εντυπωσιακό αυτό που συμβαίνει και νομίζω ότι πρέπει να αποσύρετε και το άρθρο αυτό.

Στα άρθρα που αφορούν τη συμμόρφωση σε αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, βεβαίως, συμφωνώ.

Στο άρθρο 19 που εμφανίζεται ως καινοτομία, όσο δικηγόρους ενθυμούμαι ότι πηγαίναμε στον Πρόεδρο Υπηρεσίας δικάζοντας την πρώτη δήλωση συναινετικού διαζυγίου και παίρναμε δικάσιμο πολύ σύντομα, αμέσως μετά την εκπονή του εξαμήνου. Εάν στην πράξη παρουσιάστηκαν κρούσματα προσδιορισμού μετά τις τριάντα μέρες, τότε καλώς εισάγετε τη διάταξη.

Στα άρθρα 20 και 21 για τους πλειστηριασμούς, επίσης συμφωνώ, ελπίζοντας ότι η διάταξη του άρθρου 21 θα μειώσει τον αριθμό των αιτήσεων διόρθωσης προγράμματος που εισάγονται.

Άρθρο 22. Διαφωνώ με έμφαση με την εμπλοκή του εισαγγελέα στις υποθέσεις αυτές. Θεωρώ ότι οι ισχύουσες διατάξεις υπηρετούν το σκοπό που επιδιώκει το άρθρο 22 και φοβούμαι ότι θα υπάρξει κίνδυνος έκδοσης αντιφατικών διατάξεων του εισαγγελέα και αποφάσεων του δικαστηρίου που δικάζει ασφαλιστικά μέτρα.

Στο άρθρο 24 κατεβάζετε το όριο των εξήντα επτά ετών στα εξήντα πέντε έτη. Στην Επιτροπή είπα κάτι το οποίο επανέλαβε σήμερα και ο κ. Κουβέλης, ότι οι φυλακισμένοι που πάσχουν από κάποια αναπηρία δεν έχουν κανένα τρόπο ευεργετικού υπολογισμού της ποινής τους και δεν μπορούν να τύχουν -προφανώς λόγω αδυναμίας να εργαστούν- των ευεργετικών προνομίων της διάταξης αυτής. Κάτι πρέπει να σκεφθείτε και για τους φυλακισμένους που έχουν αναπηρία.

Στο άρθρο 29 φοβούμαι ότι επιβραβεύεται η αβελτηρία των αρχών, που πίσω από αυτήν συχνά υποκρύπτεται συναλλαγή ή διαφθορά. Η ανάγκη αποσυμφόρησης των φυλακών δεν μπορεί να οδηγήσει σε διατάξεις σαν αυτές του Κεφαλαίου Ε', διότι τελικά και οι διωκτικές αρχές θα αποθαρρύνονται στην εκτέλεση των καθηκόντων τους και οι δικαστές στην επιβολή των ανάλογων ποινών, τη στιγμή που έρχεται ο νομοθέτης κατά καιρούς και ακυρώνει οτιδήποτε έκαναν οι διωκτικές και οι δικαστικές αρχές.

Τέλος, για το άρθρο 33 φοβούμαι ότι κάνετε ένα πρώτο βήμα για την αποποινικοποίηση σε τελείως λάθος αντικείμενο, που είναι η υπεξαίρεση εργοδοτικών εισφορών.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ (Ιωάννης Τραγάκης): Ευχαριστούμε, κύριε συνάδελφε.

Ο συνάδελφος κ. Ρόβλιας έχει το λόγο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΟΒΛΙΑΣ: Κύριε Υπουργέ, θέλω να αναφερθώ πρώτα στο άρθρο 1. Έχουν λεχθεί πολλά. Εγώ θέλω να το δούμε από μια άλλη οπτική γωνία.

Τακτική διαδικασία: Λέτε ότι θα ορίζεται δικάσιμος εντός ενός έτους. Όπως γνωρίζετε, είθισται να δίνεται μία πρώτη αναβολή. Εάν εξακολουθεί να ισχύει και στην αναβολή το άρθρο 1, η υπόθεση θα δικαστεί μετά από δύο χρόνια. Στη συνέχεια, για την έκδοση αποφάσεως έχετε προβλέψει, με προηγούμενο νομοθέτημα, ότι οφείλει ο δικαστής να την εκδί-